

Nunatsinni meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik qanoq iliornikkut ulluunerani tamarmik neqeroorfigineqartarnissaat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit)

Inuit Ataqatigiit nunatsinni meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik qanoq neqeroorfigineqartarnissaat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuuteqartumut qujavugut. Oqallisissiaq meerartatta qanoq periarfissaqarnerannut tunngamat pingaarutilittut isigaarput.

Inuit Ataqatigiit pingaartilluinnarparput sapinngisamik meerartatta sumiluunniit najugaqaralarunik, sumilluunniit aallaaveqarlutik inuugaluarunik sapinngisamik assigiimmik periarfissinneqarnissaat. Meerartatta paarineqarnermikkut, isumassorneqarnermikkut assigiinngitsutigut naligiimmik periarfissinneqarnissaat pingaarteqaarput.

Meerartavut inuiaqatigiinni inissisimapput oqaasissaqartitaassanatik, isummersornerminni tusarneqassanatik. Tamannalu Inuit Ataqatigiit allanngortikkumavaat meerartatta tusarneqartalernissaat sulissutigalugu. Taamaamat meeqqat illersuisoqarlutillu isumalioqatigiittoqarnerat apeqquusernagu tapersersugaraarput.

Soorlu siunnersuuteqartup eqqaasaatut meeqqat ukioqanngitsuniit tallimat ilanngullugit ukiullit 1.500-t imaluunniit meeqqat taakku 31 %-ii, – pisortat ingerlataanni imminnulluunniit pigisuni ulluunerani neqeroorutiniittanngitsut Naalakkersuisut ilinniartitaanermut periusissiaannit takusinnaavarput.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu assigiinngissutsit annertupput, meeqquerveqarnikkut kiisalu atuarfeqarnerup iluani pissutsit eqqarsaatigalugit. Tamannalu assigiinngissut siunissami annikillisaavigisariaqaripput tamatta isumaqatigiissutigisinnaavarput. Kiisalu siumut naatsorsuinerni siulittuisoqarpoq meeqqat taamatut ukiullit 2018-ip tungaanut amerliartussasut.

Taamaalilluni meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik neqerooruteqartarnissaq annertusiartortumik pisariaqartinneqartussaavoq.

Illoqarfiit nunaqarfiillu assigiinngitsunik neqerooruteqartarput. Nalunngisatsituummi kommunit pisussaaffigaat meeqqanut inerikkiartuutaasunik neqerooruteqarnissaq. Ajoraluartumik nalunngisatta ilagaat Kommunit aningaasanik sipaarniartillutik meeqqat aamma sipaarfigisinnaasarmatigit, meeqquerveqarnikkut, sulisoqarnikkut ikilisaanikkut. Tamannalu kommunit pisussaaffiata iluaniippoq.

Meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik periarfissinneqarnissaat assigiimmik pissappat Inuit Ataqatigiit periarfissatut isigaarput meeqqat atualersimangitsut, tassa 5-6 ukiullit 0-klassimilluunniit taallugu atualertarnissaat. Tamannalu inatsisinngorpat kommunip kisimi aningaasatigit nammassanngilaa, pisortalli nammaqataassallutik.

Meeqqat atualiaartittarnerisigut makku pitsaaqutaassapput:

meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik siusinnerusukkut piareersarneqalissapput.

Kommunit ukioqanngitsuniit 5-nik ukiullit meeqqerivinni inissaqartinneqarnissaat kisiat isumagilissavaat.

Angajoqqaat meeqqerivimmiitsitsinermit meeqqat 0-5 ukiullit kisiisa akiliuttassavaat.

Meeqqat meeqqeriveqanngitsumi najugallit 5 ukioqarlutik atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ornittagaqalissapput.

Inuiaqatigiinni qulakkiikkamik meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik perorsarneqarnissaat qulakkiissavarput.

Tamannali aningaasanik qanoq naleqarnissaa Naalakkersuisut akissuteqaatiminni taavaat meeqqerivimmik tamanut atuuttumik "børnehaveklasse"-mik oqarnermi eqqarsaatigineqarpat meeqqanut suli atualinngitsunut tamanut neqerooruteqartoqartariaqartoq, tamatuminnga ingerlatsinermut ilassutitut aningaasartuutissat ukiumut 100 mio. kr.-it missaanniissapput.

Meeqqallu 1.500-ut tamatumani inissaqartinnaannut sanaartugassanut aningaasartuutit 300 mio. kr.-it missaanniissallutik. Aningaasartuutissat siuliani oqaatigineqartut tamatumunnga naapertuuttumik annikinnerusinnaapput tamanut atuuttumik "børnehaveklasse"-mik oqarnek taamaallaat meeqqanut tallimat arfinillillu akornanni ukiulinnut tunngatinneqassappat, taamalu ukioq atualerfissaq sioqqullugu ukioq ataaseq pineqarsimappat.

Inuit Ataqtigiinniit taama naatsersuineq apeqqusersinnaavarput. Angalanitsinni takusarpagut meeqqat atuarfii ilaatigut angivallaalersimasartut. Angivallaalersimasarput ilaqutariit illoqarfinnut nutserarneranni, ilaqutariit meerartakilliarneranni aammalu meeqqat 10.klasse tikillugu atuartussaaleranni 11.klasseerummat. Taamaammat meeqqat 0-klasseqalissappat ilaatigut atuarfearfinni inissaqarnissaa Inuit Ataqtigiit periarfissatut isigiumavarput.

Tassa sinerissami atuarfippassuit inissaqartitsilernikummata tassuuna aaqiisoqarsinnaanerata aningaasartuutit annikillissavai.

Pitsaaqutit ilagaat 5-6 ukiulinnik perorsaanermik ilinniartitsinermillu pisinnaasut pisariitsumik ilinniaqqitsinneqarsinnaammata.

Tassami nalunngilarput 2012-imi pisortat ulluunerani neqeroorutaanni sulisut 46 %-ii perorsaanermik ilinniagaqanngitsut. Tamanna pisussaaffiliisariaqarpoq pisortat ulluunerani neqeroorutaanni sulisut pisinnaangorsarlugit ilinniarteqqinnissaannik.

Tassami imaattariaqanngilaq meeqqat paaqqutariniaannarlugit 0-klassimi atuartinneqarnissaat.

Pitsaasunik siunnerfilimmillu anguniagaqartoqartariaqarpoq. Anguniagassallu pingaarnerpaartarissavaat meeqqat sapinngisamik tamakkerlugit siusissuklut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik aallartinneqartarnissaat, siusissuklut meeqqat atuarfianut sungiusarneqarnissaat. Meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik 0-klasseqalernissaat inuiaqatigiinni pitsaasunik aningaasaliinertut Inuit Ataqtigiit isigaarput.

Nunatsinni meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik qanoq iliornikkut ulluunerani tamarmik neqeroorfigineqartarnissaat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisiginninitsinni siunnersuutigaarput nunarput tamakkerlugu 0-klassimik tassungaluunniit assingusumik pilersitsisoqarnissaa.

Taamaammat oqallisissaq qujarupparput, meeqqat angajoqqaallu atugarisaannut pitsanngorsaarussusiliinermik tunngaveqarmat.

Maanilu inersuarmi isummersuutinut qilanaarluta oqalliseqataassaagut.